

Alþingi
Erindi nr. Þ 126/1436
komudagur 15.3.2001

Sigríður Norðmann 14.03.2001

Frumvarp til laga um breyting á lögum nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði með síðari breytingum, þskj. 639, 389. mál.

(Helstu breytingar sem frumvarpið hefur í för með sér á lögum nr. 76/1970.)

Frumvarp þetta er samið að tilhlutan landbúnaðarráðherra. Tilgangur frumvarpsins er að setja skýrari og ítarlegri ákvæði í IX. kafla laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði með síðari breytingum um fiskeldi og hafbeit. Núgildandi löggjöf um þennan málaflokk er nokkuð ábótavant og gefur hún stjórnvöldum ekki nægjanlegt svigrúm til að hafa afgerandi áhrif á mótun og starfsemi atvinnugreinarinnar. Í löggjöfina vantar ýmis ákvæði sem eðlilegt og nauðsynlegt má telja að þar séu og er frumvarpi þessu ætlað að bæta úr því.

Með frumvarpi þessu er leitast við að setja skýrari reglur um starfsemi fiskeldis- og hafbeitar og styrkja og treysta þau ákvæði laganna sem ætlað er að sporna gegn aukinni hættu á fisksjúkdómum, óæskilegri blöndun fiskstofna og öðrum vistfræðilegum vandamálum.

Helstu nýmæli í frumvarpinu eru þessi:

- 1) Landbúnaðarráðherra mun veita rekstrarleyfi samkvæmt 62. gr. laganna en samkvæmt gildandi lögum veitir veiðimálastjóri rekstrarleyfi. Veiðimálastjóri verður hins vegar umsagnaraðili um veitingu rekstrarleyfa.
- 2) Skýrar reglur eru settar um á hvaða grunnsjónarmiðum landbúnaðarráðherra ber að byggja við meðferð umsókna um rekstrarleyfi til fiskeldis og hafbeitar. Samkvæmt þeim ber landbúnaðarráðherra að leggja mat á bæði bæði sjúkdómstengda og vistfræðilega þætti sem kunna að fylgja starfsemi fiskeldis- og hafbeitarstöðva.
- 2) Skylt verður að leita umsagnar dýralæknis fisksjúkdóma, fiskeldisnefndar, fisksjúkdómanefndar, veiðimálanefndar og veiðimálastjóra við meðferð umsókna um rekstrarleyfi. Einnig ber veiðimálastjóra að leita umsagnar Veiðimálastofnunar um hvort náttúrulegar aðstæður á fyrirhuguðu starfssvæði fiskeldis- eða hafbeitarstöðvar gefi tilefni til hættu á erfðablöndun. Eftir gildandi lögum ber einungis að leita umsagnar veiðimálanefndar og í vissum tilvikum Veiðimálastofnunar þegar um hafbeit er að ræða.
- 4) Stofnuð verður sérstök nefnd, fiskeldisnefnd sem landbúnaðarráðherra skipar sem ætlað er að vera til ráðgjafar og stefnumótunar um fiskeldi bæði á landi og í sjó auk þess að sinna öðrum verkefnum sem henni eru falin samkvæmt gildandi lögum á hverjum tíma. Í nefndinni eiga sæti fjórir menn, einn skipaður án tilnefningar en aðrir nefndarmenn verða tilnefndir af sjávarútvegsráðherra, Hafrannsóknastofnun og veiðimálastjóra.

- 5) Settar eru ítarlegri reglur um hvaða upplýsingar og gögn skuli fylgja umsókn um rekstrarleyfi. M.a. er hér átt við upplýsingar um eignaraðild að fiskeldis- og hafbeitarstöð, fagþekkingu umsækjanda, stærð stöðvar, framleiðslumagn, eldistegundir, eldisaðferðir, matsskyldu samkvæmt lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum, starfsleyfi samkvæmt lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti, mengunarvarnir o.fl. Umsókn skulu fylgja skilríki um afnot lands, vatns og sjávar, áætlun um fjármögnun mannvirkja og annars búnaðar, rekstraráætlun, leyfi til mannvirkjagerðar, leyfi til starfsemi samkvæmt ákvæðum annarra laga sem varða slíkan atvinnurekstur, svo og önnur gögn sem landbúnaðarráðherra óskar eftir að lögð verði fram.
- 6) Rekstrarleyfi skulu gefin út til 5 ára en landbúnaðarráðherra getur þó ákveðið að rekstrarleyfi skuli gilda í skemmri tíma. Einnig getur hann takmarkað stærð og/eða framleiðslumagn fiskeldis- eða hafbeitarstöðvar ef fyrirbyggjandi gögn eða rannsóknir gefa tilefni til. Eftir gildandi lögum skulu rekstrarleyfi vera ótímabundin.
- 7) Sérstök ákvæði eru í frumvarpinu um skilyrði sem gert er ráð fyrir að landbúnaðarráðherra geti sett í rekstrarleyfi til fiskeldis eða hafbeitar. M.a. er þar að finna ákvæði um að í rekstrarleyfi skuli kveðið á um að leyfishafi skuli annast vöktun og rannsóknir á nánasta umhverfi sínu og ákvæði um að ef fyrirbyggjandi gögn veiti ekki nægar upplýsingar til að leggja mat á sjúkdómstengda og vistfræðilega þætti fiskeldis- eða hafbeitarstöðvar geti landbúnaðarráðherra lagt fyrir umsækjanda að láta í té frekari gögn, m.a. að framkvæma á eigin kostnað tilteknar rannsóknir á hvort starfsemi fiskeldis- eða hafbeitarstöðvar hafi í för með sér aukna hættu á fisksjúkdómum og/eða óæskilegri blöndun fiskstofna. Einnig er gert ráð fyrir að slík rannsóknaskylda geti verið fyrir hendi eftir að rekstrarleyfi hefur verið gefið út og að niðurstöður slíkra rannsókna geti orðið grundvöllur að ákvörðun um hvort framlengja skuli gildistíma rekstrarleyfis og/eða heimila aukningu í framleiðslumagni. Jafnframt er þar ákvæði um að óheimilt sé að gefa út rekstrarleyfi fyrir en ákvörðun um matsskyldu eða úrskurður um mat á umhverfisáhrifum liggur fyrir, sbr. lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.
- 8) Ákvæði er um að rekstrarleyfi taki fyrst gildi þegar dýralæknir fisksjúkdóma og veiðimálastjóri hafa gert úttekt á fiskeldis- eða hafbeitarstöð.
- 8) Ef breytingar verða á eldistegundum og/eða framleiðslumagni fiskeldis- eða hafbeitarstöðvar getur landbúnaðarráðherra fellt rekstrarleyfi úr gildi.
- 10) Framsal, leiga og veðsetning á rekstrarleyfi er óheimil. Með þessu ákvæði er gert ráð fyrir að rekstrarleyfi verði bundið við þá fiskeldis- eða hafbeitarstöð sem fær það útgefið. Hér er átt við að óheimilt er að selja, leigja eða veðsetja rekstrarleyfi. Þetta ákvæði kemur þó ekki í veg fyrir að eigendaskipti geti orðið að fiskeldis- eða hafbeitarstöð ef sami lögaðili með sömu kenntölu er áfram handhafi rekstrarleyfisins. Með banni við framsali, leigu o.fl. er því átt við að óheimilt sé að selja rekstrarleyfi til annarra lögaðila eða einstaklinga en fengu leyfið útgefið. Þetta þýðir hins vegar að ef einstaklingur er handhafi rekstrarleyfisins og rekstur fiskeldis- eða hafbeitarstöðvar er á hans nafni getur

Þessi sami einstaklingur ekki framselt rekstrarleyfið með því að selja eða leigja það eða reksturinn.

- 9) Nýtt ákvæði er í frumvarpinu um gjaldtöku fyrir útgáfu rekstrarleyfa og miðast hún við kostnað við meðferð umsóknar og útgáfu rekstrarleyfis samkvæmt gjaldskrá sem staðfest skal af landbúnaðarráðherra.
- 10) Fiskeldis- og hafbeitarstöðvum er óheimilt að hefja starfsemi og óheimilt er að flytja eldisfisk eða seiði í fiskeldis- eða hafbeitarstöðvar fyrr en rekstrarleyfi er fengið. Landbúnaðarráðherra getur þó veitt undanþágu frá þessu ákvæði ef stöð hefur fengið starfsleyfi samkvæmt ákvæðum annarra laga.
- 11) Skylt verður að tilkynna embætti veiðimálastjóra ef fiskeldisstöð missir út eldisfisk. Fiskeldisstöð er, þrátt fyrir friðun, heimil veiði með ákveðnum takmörkunum eftir að hún missir út eldisfisk. Einnig er í frumvarpinu ákvæði um að ef fiskeldisstöð hefur ekki byrjað slíka veiði innan ákveðinna tímamarka eftir að hún missir út eldisfisk geti veiðimálastjóri gefið út almenna heimild til veiði á svæðinu með ákveðnum takmörkunum. Ennfremur er í frumvarpinu ákvæði um að ítrekaðar slyasleppingar geti leitt til þess að landbúnaðarráðherra taki rekstrarleyfi til endurskoðunar eða felli það úr gildi.
- 12) Nýtt ákvæði er um að ef fiskeldis- eða hafbeitarstöð hefur ekki hafið starfsemi að því marki sem gert er ráð fyrir í rekstraráætlun innan 12 mánaða eftir útgáfu rekstrarleyfis geti landbúnaðarráðherra fellt rekstrarleyfi úr gildi og einnig ef rekstraráætlun er ekki fylgt eftir þann tíma. Hér er átt við rekstraráætlun sem fylgja á umsókn um rekstrarleyfi.
- 13) Eftirlit veiðimálastjóra með fiskeldis- og hafbeitarstöðvum verður lögbundið og er í frumvarpinu ákvæði um gjaldtöku fyrir slíkt eftirlit.
- 16) Lögfest verður að kynbættan eldislax megi eingöngu nýta til fiskeldis og lagt bann við því að hann sé nýttur til fiskræktar eða hafbeitar. Veiðimálastjóri getur veitt undanþágu frá þessu ákvæði í vísindalegum tilgangi.
- 17) Nýtt ákvæði er um bann við flutningi eldistegunda sem ekki eru tilgreindar í rekstrarleyfi milli fiskeldis- og hafbeitarstöðva og einnig bann við flutningi og sleppingum lifandi fisks og frjóvgaðra hrognna milli ótengdra vatnasvæða en veiðimálastjóri getur þó veitt undanþágu frá þessum ákvæðum.
- 18) Nýtt ákvæði er um bann við innflutningi á notuðum eldisbúnaði.
- 19) Víðtækar heimildir eru fyrir landbúnaðarráðherra til að setja reglugerðir og aðrar stjórnvaldsreglur til að stýra eldisstarfsemi, m.a. ákvæði um að ráðherra geti takmarkað eða bannað fiskeldi eða hafbeit eða ákveðnar eldisaðferðir í einstökum fjörðum, flóum eða landssvæðum sem teljast sérlega viðkvæm gagnvart slíkri starfsemi, svo og ákvarðað svæðaskiptingu fiskeldis meðfram strönd landsins og heildarframleiðslu á hverju svæði.
- 20) Ákvæði frumvarpsins gilda um öll rekstrarleyfi sem útgefin verða eftir að frumvarpið verður að lögum.

- 21) Allar fiskeldis- og hafbeitarstöðvar sem eru í rekstri við gildistöku laganna skulu endurnýja rekstrarleyfi sín innan árs frá gildistöku þeirra.